

Klebensberg gróf Szegedre érkezett.

Fogadtatása az állomáson. — A „népiskolák számának szaporításán kívül nem látok fontosabb teendőt, mint a szegedi egyetemhez tartozó klinikák fölépítését.

Klebensberg Kunó gróf kultuszminiszter nagyszámú kíséretével hétfőn délután a gyorsvonattal megérkezett Szegedre. A minisztert ünnepélyesen fogadták a város és az egyetem képviselői, valamint a nagyszámban kivonult egyetemi polgárság.

A pályaudvaron katonás sorban fejlődtek föl formásapokás egyetemi hallgatók és feszült figyelemmel hallgatták vezetőik utasításait. Az egyetemi hallgatók kettősrendjei előtt az egyetemi tanárok, a városi tanács tagjai csoportosultak. Ott volt dr. Köszö István belügyi államtitkár, dr. Aigner Károly főispán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, Várhelyi József pápai prélátus és a kultuszminiszter vendéglátó házigazdájának, Glattfelder Gyula megyéspüspöknek a titkára, Sopsics püspöki titkár.

A gyors érkezési idejét a menetrend félhat után hat perccel igéri, a vonat azonban késelt, ami megelégedésen fokozta a várakozás izgalmát. Tíz percnél késés után azonban Homola Rózsa állomáslőnök harsány hangon jelentette, hogy bejár a gyors. A következő pillanatban befutott

a szanálás során eljutott abba a stádiumba, hogy már kulturális célokra is hozhat előzeteseket. Ha végignérek azokon a főadatokon, amelyek kulturális téren megoldásra várnak, a népiskolák számának szaporításán kívül nem látok fontosabb teendőt, mint a szegedi egyetem, illetve a szegedi egyetemhez tartozó klinikák fölépítését. Nem ünnepelem, hanem cselekedni jöttünk Szegedre, az első követ lerakni ennek a nagy műnek. Eppen ezért szükséges, hogy a helyszíni viszonyok áttanulmányozása után megfontolva cselekedjünk. Ezért jöttem az önök nagyon gyönyörű városába, amelyben a magyar életérő megtestesülését látom.

A miniszter beszédét lelkesen megélték.

Klebensberg Kunó gróf kultuszminiszter ezután sorban kezelt fogott a fogadtatáson jelenlevő urakkal, majd katonásan elhaladt a feszes vigyázban álló egyetemi hallgatók sora előtt.

A katonás szemle után a miniszter kíséretével együtt elhagyta a pályaudvart és az állomás előtti téren a főispánnal felszállt a város Diattó-autójába, amelyen a püspöki rezidencia ment. A miniszter kísérete, valamint a város és az egyetem képviselői is a város ajtaján hagyták el az állomást.

A kultuszminiszter a megyéspüspök vendége, kísérete pedig a Kassban szállt meg.

A város kedden délután két órakor bankettet ad a miniszter tiszteletére. Hétfőn este a polgármester látta vacsorán vendégül Klebensberg Kunó grófot és a vele érkezett urakat, kedden délután a főispán ad ötórás teát a vendégeknek, este pedig az egyetem rendez vacsorát.

1926 március 22, reggel hét óra: megkezdtek az alsótanyai kisvasut építését.

Az első, jelképes kapavágások.

Hétfőn, a kora reggeli órák szürkületében egy halkfutású autó hagyta el a városi a rókusai várménál és tova száguldozt a széles országúton Alsótanya felé. Városi urak ültek a párnás Diattó-kocsiban, Bokor Pál helyettes polgármester, dr. Szendrey Jenő tanácsnok, Berzenczey Domokos műszaki főtanácsos, Mihályffy László városi főmérnök és Szeszlay László megyei tanár, a tanyai kisvasut tervezője. Az autó hét óra előtt néhány perccel állt meg Kunhalomnál. Csányi Sándor Feketeszl 142. számú tanyája mellett, azon a ponton, ahol a kisvasut két ágra fog szakadni majd, ha fölépül.

Az érkező városi urakat nagy embercsoport fogadta: Mintegy hatvan kubikos munkás várakozott az út mentén. Ásóval, kapával, talicskával.

És pontosan hét órakor, amikor a messzi város órakondulásának a hangja összetalálkozott Kunhalom fölött, a levegőben az alsótanyai harang válaszával, Bokor Pál helyettes polgármester a vasutvonal elágazási pontján

mélyen bevágta a kapát a földbe. Jelképesen megkezdte a tanyai vasut építését. A második kapavágást Szendrey Jenő, a harmadikat Berzenczey Domokos, a negyediket Szeszlay László tette meg. Mindenki mondott néhány rövid szót, az egyik az Isten áldását kérte a megkezdődő nagy munkához, a másik szerencsét kívánt annak befejezéséhez.

Az ünnepélyes kapavágások után a hatvan kubikos rajvonalba fejlődött föl a kimért vonal mentén és néhány perc múlva csengeit a kapa, az ásó, zuhogott a nedves föld és nyikorogtak a talicskák.

Közel harmincesztendei tervezgetések, meddő szócsaták, végtelen viták, gáncsoskodások és almodozások után végre tényleg megkezdődött a kisvasut-álmom valóra váltása. Egyelőre csak hatvan kubikosmunkás kap kenyérre valót a munkánál, de a munkások tömege fokozatosan növekedni fog, a munka haladásával arányosan. A munka vezetését most már Mihályffy László főmérnök vette át.

Csak keresztényszociális földmunkások kaphatnak munkát a vasutépítésnél.

Az az ünnepély, amelynek keretében megtörtént az első kapavágás a tanyai vasut elágazási pontján, nem mult el ünneprontás nélkül. Ami a kultuszak mögött történt, az nagyon is alkalmas arra, hogy gondolkodóba ejtse és megfelelő akcióra serkentse a város hatóságát,

a szegedi földmunkások munkaalkalmához jussanak.

Az történet ugyanis, hogy tizenhárom szegedi földmunkás, értesítve — természetesen kerülőúton a vasutépítéssel kapcsolatos földmunkák megindulásáról —, hétfőn hajnalban utra kelt az alsótanyai Kunhalom felé és ott szabályszerűen munkára jelentkeztek a munka vezetésénél. Kísérletük azonban eredménytelenül végződött és még hétfőn délelőtt vissza is jöttek a városba, megjelentek a Munkás Öthonban, ahol panaszaikat jegyzőkönyvbe diktálták.

A jegyzőkönyv szövege szerint a következőket

és csak azokat alkalmazhatják,

Azt a tanácsot adta még nekik, hogy menjenek be a „Szövetség” központjába, iratkozzanak be és hozzanak a titkártól igazolványt erről és akkor jelentkezhetnek munkára. A jegyzőkönyv fölolvastatott és fölolvastatás után, mint az előadottaknak teljesen megfelelő, aláíratott.

A jegyzőkönyvet tizenhárom szegedi föld-

a tanyai vasut építését akarja fölhasználni kisdud táborának megnövelésére.

Ugy éreztük, hogy a szervezkedésnek ez a módja nemcsak a munka szabadságának elvével ellenkezik, hanem súlyosan megsérti a város egyetemes érdekeit, mert hiszen amikor a város közönsége elhatározta a tanyai vasut építését, nem mondta ki, hogy a munkálatoknál csak a keresztény-szociális hívei juthatnak kegyelhez. A közgyűlés nem tett különbséget a munkások, a nincstelen és munkanélküli földmunkások között pártpolitikai szempontból. A köznyugalom érdekében annak tartanánk, ha a

mert így könnyen megeshetik, hogy a tanyai vasut építésénél éppen csak a szegedi földmunkások nem jutnak munkához. Már pedig, ha jól emlékszünk, a vasutépítés elhatározásánál éppen annak a gondolatnak volt a legnagyobb szerepe, hogy

mondja:

„Fölvételelt Szegeden, 1926 március 22-én a Szegedi Szakszervezeti Bizottság irodahelyiségében. Megjelentek alulírott földmunkások és előadják a következőket: A hétfői napon megjelentek a város tanyai vasut építésénél, hogy munkára jelentkezzenek, mint szegedi munkások, akiket hatósági kijelentés szerint elsőség illet meg a munkánál. A munkát vezető, akinél jelentkeztek, azt a kijelentést tette, hogy ők a „Szövetség” mérnökei

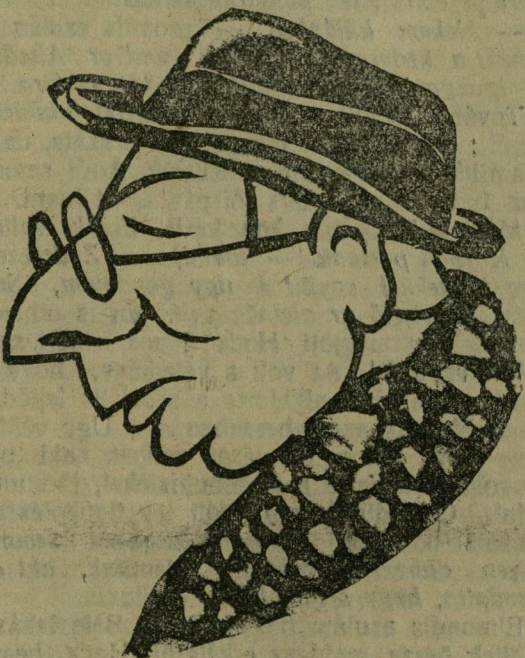
akik tagjai a „Szövetségnek”.

munkás irta alá.

Ehhez az írásbeli dokumentumhoz nem kellene semmi bővebb kommentár, elég annyi, hogy a „Szövetség” nem más, mint a keresztényszociális földmunkások szakszervezete, még pedig a jelek szerint nagyon gyér taglétszámú szakszervezete, amely most

város polgármestere vizsgálatot tartana ebben az ügyben és megakadályozná ezt a szokatlan formájú tagtöborzást, mert a város polgárságának vagyonából épülő kisvasut nem lehet eszköz bizonyos szervezetek politikai céljainak eléréséhez.

Női és férfi
LICHTMANN **CIPŐ** 352
különlegességek,
gyermek- és munkáscipők legjobb kivitelben.
Özv. KOHN MÓRNÉ, Széchenyi tér II. Városi
bérház.

Gróf Klebensberg Kunó.

(Magyar László linoleummetszete.)

a vonat és az egyik elsőosztályú kocsijából elsőnek ugrott ki a kultuszminiszter. A polgármester elébe sietett és a bajtársai egyesületek vezényszóra leadott háromszoros éljenezés után, rövid beszéddel üdvözölte.

— Szeged város közönsége nevében üdvözlöm nagyméltóságodat — mondotta a polgármester —, amikor Magyarország kultúrájának fejlesztése érdekében városunk kapuján belép. Magyarország legnagyobb vidéki városának színmagyar szellemű falai között százezer számra tanulták meg valamikor az idegen ajku véreink a magyar szót, a magyar gondolatot. Itt a Tisza és a Maros szögletén nemcsak őrszem Szeged, hanem a magyar kultúra világító tornya is, amelynek fénye áttör a határokon és világi azoknak az elszakított testvéreinknek, akiket a barátság, a testvériség, a rokonság exor szála fűz hozzánk. Ugy áll ez a város itt a Tisza és a Maros szögletén, mint figyelmeztető jel, mint mementó, de nem a halálra, hanem az életre emlékeztető. Amikor nagyméltóságod a nagyhírd Ferenc József tudományegyetem végleges elhelyezése érdekében idején közénk, akkor tulajdonképpen az egész országnak tesz fölbecsülhetetlen szolgálatot.

A bajtársi kettősrendek a polgármester beszédét is harsányan megélték, majd előlépett közülük a MEFHOS szegedi csoportjának elnöke és az ifjúság nevében üdvözölte a minisztert. Kijelentette, hogy a szegedi egyetem ifjúsága gróf Klebensberg Kunóban látja a magyar kultúra apostolát.

Az üdvözlésekre ezután a kultuszminiszter válaszolt:

— Méltóságos polgármester ur, igen tisztelt uraim, édes fiaim! Köszönöm ezt az ünnepélyes fogadtatást, de nem ünnepelem jöttöm most Szegedre, hanem cselekedni. Mert elérkezett vége a cselekvés órája. A pénzügyminiszter az államháztartás költségvetésében megfelelő összeget becsült a rendelkezésemre, mivel az ország